

Asigurări. Daune morale acordate părinților pentru decesul fiului.

Potrivit art. 1357 Cod civil, antrenarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie presupune existența cumulativă a următoarelor condiții: faptă ilicită, prejudiciu, culpa autorului și raportul de cauzalitate între faptă și prejudiciu, condiții care în cauză sunt îndeplinite în persoana conducătorului auto, iar conform art. 54 alin. 1 din Legea 136/1995 (incidentă în speță față de data încheierii poliției de asigurare), dreptul persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule se exercită împotriva asigurătorului de răspundere civilă auto, în limitele obligației acestuia.

În același sens, potrivit art. 1391 alin. 2 Cod civil, instanța poate acorda despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, iar dispozițiile art. 50 din Legea 136/1995 și art. 26 alin. 1 lit. a) din Norma ASF 23/2014, prevăd că asigurătorul RCA acordă despăgubiri pentru deces, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial.

În speță, este vorba despre o pagubă nepatrimonială, decurgând din suferința reclamanților determinată de pierderea unei persoane dragi și foarte apropiate, respectiv fiul lor, iar la stabilirea cuantumului daunelor morale, pe lângă durerea ce se poate prezuma ca fiind încercată de către reclamanți, se va avea în vedere jurisprudența instanțelor din raza Curții de Apel Timișoara, traumele de natură psihică (ambii reclamanți fiind diagnosticați cu reacție la doliu, tulburări depresive severe cu evoluție recurentă), gradul de rudenie față de victimă, legătura sufletească concretă dintre aceștia, vârsta reclamanților și a victimei la data decesului (22 ani), faptul că victima a fost unicul copil al reclamanților, precum și depoziția martorului audiat în cauză, care relevă că între reclamanți și fiul lor exista o puternică relație afectivă și de familie, aceștia locuind și gospodărirându-se împreună, iar ca urmare a decesului victimei reclamanții au fost profund afectați în plan psihoafectiv

Tribunalul Arad, Secția a II a Civilă, sentința civilă 211 din 17 martie 2022

Prin cererea înregistrată la această instanță sub dosar nr. X, reclamanții A.B. și A.C., în contradictoriu cu pârâta X SA, au solicitat obligarea pârâtei la plata sumei de 1.970,20 lei, cu titlu de daune materiale, și a sumei de 200.000 euro, echivalent în lei la data plății, pentru fiecare reclamant, cu titlu de daune morale, sume actualizate cu indicele de inflație și dobânda legală, de la data producerii accidentului de circulație și până la plata efectivă, cu cheltuieli de judecată.

În esență, în motivarea cererii, reclamanții arată că, în data de 10.06.2019, numitul J.X. conducea microbuzul marca Opel Vivaro, pe DJ 792, din direcția Seleuș spre Ineu, avându-l ca pasager pe locul din dreapta față pe numitul X.X., în aceeași direcție, în fața microbuzului maca Opel Vivaro, se deplasa autospeciala tip betonieră marca Astra, condusă regulamentar de numitul Z.Z. Cele două autovehicule se deplasau pe un drum cu aliniament și urmau să întâlnească indicatorul curbă la dreapta. Din sens opus (direcția Ineu-Seleuș) circula autovehiculul marca Dacia Logan cu o viteză de aproximativ 120 km/h, condusă de numitul Y.Y., avându-l pasager dreapta față pe numitul A.D. Având în vedere că autospeciala tip betonieră avea o viteză relativ redusă (aprox. 65 km/h), numitul J.X. a hotărât să o depășească. În acest sens, numitul J.X. a semnalizat stânga, s-a asigurat și întrucât nu se apropiau alte vehicule din spate, a trecut cu roțile din stânga peste axul drumului pentru a se asigura că nu vin alte vehicule din față. Numitul J.X. a observat autovehiculul marca Dacia Logan ieșind din curbă, din sens opus, cu viteză mare, moment în care a frânat și s-a repleat în spatele betonierei, Numitul Y.Y. a frânat, după care autovehiculul condus de acesta a intrat în derapaj, s-a rotit în sens invers acelor de ceasornic și a urmat un traseu în diagonală spre stânga, intrând în partea din față a betonierei, după care a fost proiectat în dreapta betonierei, peste șanțul pluvial. În urma accidentului de circulație a rezultat decesul numitului Y.Y., conducătorul autovehiculului marca Dacia Logan și al numitului A.D., pasagerul din dreapta față al aceluiași autoturism.

Precizează că, evenimentul rutier a făcut obiectul dosarului penal nr. 447/P/2015 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Ineu, clasat prin Ordonanța din data de 29.06.2021, întrucât fapta de ucidere din culpă, prev. de art. 192 alin. 1-3 Cod penal nu a fost săvârșită cu forma de vinovăției prevăzută de lege, accidentul fiind produs din culpa exclusivă a numitului Y.Y.

Consideră că, în baza dispozițiilor art. 11 alin. (1) din Legea nr. 132/2017, reclamantii sunt îndreptățiți la a solicita despăgubiri pârâtului, în calitate de asigurător RCA al vehiculului condus de persoana vinovată de producerea accidentului rutier, pentru suferința fizică și cea morală resimțită ca urmare a decesului fiului lor în evenimentul rutier.

Apreciază că, raportat la datele speței sunt îndeplinite cumulativ toate cele patru elemente ale răspunderii civile delictuale: fapta ilicită, prejudiciu, raport de cauzalitate și vinovăție, iar daunele morale solicitate reprezintă o compensare patrimonială a suferințelor fizice și morale pricinuite ca urmare a accidentului de circulație.

Raportat la starea de fapt descrisă și la criteriile de apreciere a prejudiciului, solicită ca la stabilirea cuantumului daunelor morale să se aibă în vedere faptul că reclamantii au fost supuși la o suferință psihică imensă ca urmare a pierderii fiului lor, care s-a manifestat inclusiv prin suferințe fizice.

Accidentul de circulație produs, soldat cu decesul fiului, a avut consecințe psihologice, morale și economice profunde și ireversibile asupra reclamantului A.B., în calitate de tată, schimbându-i în mod radical cursul vieții, fiul său fiind o persoană pe care o iubea nespus de mult și care avea tot viitorul în față, fiind în primul an de facultate, lucru care l-a făcut extrem de mândru de acesta. Reclamantul a fost nevoit să ia medicamente pentru a putea dormii (Xanax, Bloonis, Cipralax și Cebrum), a fost diagnosticat cu dificultăți semnificative de funcționare și de adaptare psihologică, socială și ocupațională, cauzate de evenimente puternic psihotraumatizante, integrate în mod disfuncțional, din diagnostic rezultând indici de depresie de intensitate severă, emoții negative disfuncționale, anhedonie, fatigabilitate rapidă, randament scăzut în efort fizic și intelectual, instabilitate emoțională și multe altele afectiuni, care reies din actele medicale.

De asemenea, pentru reclamanta A.C., în calitate de mamă, pierderea fiului, i-a provocat o durere imensă care nici nu poate fi descrisă în cuvinte. Accidentului i-a cauzat o traumă psihică datorită faptului că a pierdut pe cea mai importantă persoană din viața sa, persoană căreia i-a dat viață, aspect care a dus la o schimbare radicală a cursului vieții sale, starea psihică deteriorându-se într-o manieră ireversibilă, fiind și aceasta nevoită să ia medicamente pentru a putea dormii.

Apreciază că, la repararea prejudiciului cuantumului daunelor morale acordate pentru repararea prejudiciului nepatrimonial cauzat prin săvârșirea faptei ilicite, instanța trebuie să rețină consecințele negative suferite în plan psihic, importanța valorilor sociale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării.

Consideră că, față de prejudiciul efectiv suferit și în raport de practica judiciară, suma solicitată drept despăgubire morală nu este exagerată sau nejustificată aceasta fiind proporțională cu întinderea prejudiciului efectiv suferit.

În ceea ce privește actualizarea sumelor cu indicele de inflație și obligarea pârâtei la plata dobânzii legale de la data accidentului până la data plății efective, susțin că, răspunderea civilă delictuală, presupune, atât acoperirea pierderii efectiv suferite cât și a beneficiul nerealizat astfel că, indexarea reprezintă un mijloc de reparare a prejudiciului efectiv, având drept obiectiv păstrarea valorii reale a obligației, în timp ce dobânda reprezintă tocmai folosul nerealizat, aceasta reprezentând o modalitate de reparare a prejudiciului având ca obiectiv majorarea valorii reale a obligației evaluabile în bani proporțională cu pierderea lipsei de folosință a sumei de bani corespunzătoare acestei obligații.

Deși creanța devine certă, lichidă și exigibilă de la data rămânerii definitive a hotărârii, dobânzile legale, apreciază că, nu se acordă prin raportare la aceasta, căci ele nu reprezintă o sancțiune pentru neplata la timp a unei creanțe, ci un element component al prejudiciului, a cărui reparare integrală trebuie să se raporteze la momentul producerii accidentului.

În drept, invocă dispozițiile art. 1357, 1381, 1385, 1391, 1393 Cod civil, art. 192, 194, 451, 453 Cod procedură civilă.

Pârâta X SA depune întâmpinare, prin care invocă excepția lipsei calității procesuale active a reclamantilor și excepția prescripției dreptului material la acțiune, iar pe fond solicită respingerea daunelor materiale, diminuarea daunelor morale pretinse, respingerea petitului privind obligarea pârâtei la plata dobânzii legale și de actualizare a sumelor cu indicele inflației, precum și respingerea sau diminuarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea întâmpinării, pârâta arată că daunele materiale solicitate de reclamanți în cuantum de 1.970,20 lei nu sunt dovedite în concordanță cu dispozițiile art. 50 din Norma ASF 23/2014 precum și a Deciziei ICCJ nr. 949/2018.

Astfel, suma de 1.620,20 lei este într-adevăr dovedită, prin Factura fiscală nr. 00262577, însă, întrucât ajutorul de deces acordat de stat la acea dată era în cuantum de 2.415 lei și o depășește, se impune respingerea acesteia. Referitor la BF 0004/20.08.2021, susține că aceste cheltuieli nu au fost efectuate în legătură cu înmormântarea victimei și au fost efectuate la 6 ani după evenimentul rutier, motiv pentru care se impune respingerea acestora.

În ceea ce privește daunele morale, pârâta solicită diminuarea acestora, raportat la dispozițiile art. 50 pct. 2 lit. d) din Norma ASF 23/2014 și la practica judiciară în materie.

Apreciază că, suferințele fizice și psihice determinate de accidentul rutier îndreptătesc reclamanții la despăgubiri, însă instanța de judecată trebuie să le stabilească în mod echitabil și proporțional cu prejudiciul suferit. Daunele morale trebuie să reprezinte o compensație pentru suferințele produse iar nu o acoperire a unui prejudiciu imposibil de cuantificat și nicidecum o sancțiune îndreptată împotriva asigurătorului. Nu contestă suferința reclamanților, dar apreciază că, acestea trebuie să ofere o satisfacție echitabilă și proporțională cu prejudiciul moral suferit, instanța fiind ținută să aibă în vedere atât suferințele încercate de cei ce pretind, dar și realitățile economice și sociale prezente, asigurând un echilibru între prejudiciul suferit de reclamanți și daunele cuvenite acestuia, pentru a nu se realiza o îmbogățire fără justă cauză.

Referitor la capătul de cerere privind plata dobânzii legale și de actualizare a sumelor cu indicele inflației, solicită respingerea acestuia ca inadmisibil în principal, și nefondat în subsidiar apreciind că obligarea sa la plata dobânzilor legale este inadmisibilă raportat la legislația specială aplicabilă în prezenta speță, respectiv Legea nr. 136/1995 și Norma ASF 23/2014.

Învederează faptul că singurele pretenții ce pot fi acordate sunt cele prevăzute de Norma ASF 23/2014, normă ce prevede expres și limitativ daunele și accesoriile ce pot fi acordate și normă ce exclude de la aplicare legea generală și evident orice altă lege specială, OG 13/2011.

Arată că, sunt incidente în cauză prevederile art. 2 din OG 13/2011 apreciind că dobânda legală reprezintă un accesoriu al debitului principal și, evident, acesta nu poate curge atâta timp cât debitul principal nu a fost stabilit și este scadent.

Menționează că stabilirea daunelor morale și materiale este atributul exclusiv al instanței de judecată și până la momentul pronunțării unei hotărâri judecătorești definitive, care să stabilească un anumit cuantum al daunelor morale și materiale, acestea nu au caracter cert, lichid și exigibil, astfel încât să fie purtătoare de dobândă/accesorii.

Mai susține că, în speță, există poliță de asigurare și legislația specială aplicabilă de la momentul încheierii poliței RCA, respectiv NASF 23/2014 și Legea 136/1995, prevăd expres și limitativ daunele și accesoriile ce se pot acorda, printre acestea nefiind și dobânda legală.

Apreciază că, se impune reținerea și individualizarea unui procent de culpă în producerea propriului prejudiciu, în sarcina victimei, raportat la dispozițiile art. 1371 alin (1) Cod Civil coroborat cu art. 36 alin. (2) OUG 195/2002 și imputarea acesteia în daunele materiale și morale care se vor stabili, raportat la Decizia ICCJ nr. 12/2016.

Afirmă că, soluția echitabilă în speță este ca asigurătorul să răspundă pentru prejudiciul cauzat de fapta asiguratului Y.Y., până în acel punct în care intervine culpa comună a victimei în producerea prejudiciului rap. la art. 36 alin. (2) OUG 195/2002 coroborat cu art. 1371 NCC și raportat la dispozițiile art. 28 din NASF 23/2014.

Susține că, obligația prevăzută de art. 36 OUG 195/2002 se afla în sarcina tuturor conducătorilor auto, respectiv în sarcina pasagerilor din autovehicul, independent de conduita culpabilă a celorlalți participanți la trafic. În acest sens fiind și DCCR nr. 1172/2007 publicată în M. Of. La 23.01.2008

Cu privire la cheltuieli de judecată solicită în principal, respingerea acestora raportat la poziția de achiesare în parte, iar în subsidiar, diminuarea acestora.

În drept, pârâta invocă dispozițiile Legii nr. 136/1995 și Normei ASF nr. 23/2014.

În replică, *reclamanții depun note de ședință*, prin care solicită respingerea apărărilor pârâtei.

Cu privire la daunele materiale, arată că suma de 1.970,20 lei reprezintă cheltuieli cu slujba de pomenire și sfințire a monumentului funerar, și susțin că nici nu au solicitat și nici nu au beneficiat de ajutor de înmormântare din partea Casei județene de pensii, întrucât fiul lor era student.

Referitor la solicitarea privind diminuarea daunelor morale, solicită respingerea acesteia raportat la practica judiciară în materie, și consideră că argumentele pârâtei nu poate fi primite întrucât, în sistemul românesc de drept, în privința daunelor morale nu au fost stabilite criterii certe legale pentru determinarea prejudiciului suferit, judecătorul fiind singurul care, în raport de consecințele pe orice plan, suferite de partea vătămată, și probate cu orice mijloc de proba, trebuie să aprecieze o anumită sumă globală care să compenseze prejudiciul moral cauzat.

Consideră că, față de suferințele psihice imense trăite de către reclamantii ca urmare a pierderii fiului lor la o vârstă atât de fragedă și fiind unicul fiul al acestora, suma solicitată ca daune morale este pe deplin justificată și nu reprezintă nicidecum o îmbogățire fără just temei sau o sancțiune îndreptată împotriva asigurătorului ci o reparație justă și morală a prejudiciului suferit.

La dezbaterea cauzei în fond, reclamantii și-au precizat cererea, în sensul că au solicitat obligarea pârâtei la plata dobânzilor aferente doar începând cu data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești și până la plata efectivă a despăgubirilor.

Excepțiile lipsei calității procesuale active și prescripției dreptului la acțiune au fost respinse prin încheierea ședinței din 17.02.2022, pentru motivele acolo arătate (f.126).

Analizând actele și lucrările dosarului, instanța constată în fapt că, la data de 08.06.2015, numitul Y.Y. a condus autoturismul Dacia Logan, pe DJ 792, iar la Km 31-280m, a intrat în derapaj, a pătruns pe contrasens și a intrat în coliziune cu autospeciala tip betonieră marca Astra, condusă regulamentar de Z.Z., în urma accidentului rezultând atât decesul conducătorului auto Y.Y., cât și decesul pasagerului A.D. (aflat pe locul din dreapta față în autoturism), acesta din urmă fiind fiul reclamantilor.

Culpa exclusivă în producerea accidentului rutier aparține conducătorului auto Y.Y., care a încălcat prevederile art. 48 și art. 49 alin. 4 lit. c) din OUG 195/2002, respectiv art. 121 din HG 1391/2006, aspect ce reiese din încheierea penală nr. 177/02.11.2021 pronunțată de Judecătoria Ineu în dosar nr. 1593/246/2021, culpa nefiind de altfel contestată în cauză.

La data producerii accidentului, autoturismul era asigurat de răspundere civilă auto la pârâta-asigurător X SA.

Prin cererea de față, astfel cum a fost formulată și întemeiat pe dispozițiile Legii 136/1995 și ale art. 1391 și urm. Cod civil, reclamantii solicită obligarea asigurătorului la plata unor despăgubiri materiale și morale pentru decesul fiului lor A.D., ca urmare a accidentului rutier.

În drept, potrivit art. 1357 Cod civil, antrenarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie presupune existența cumulativă a următoarelor condiții: faptă ilicită, prejudiciu, culpa autorului și raportul de cauzalitate între faptă și prejudiciu, condiții care în cauză sunt îndeplinite în persoana conducătorului auto, iar conform art. 54 alin. 1 din Legea 136/1995 (incidentă în speță față de data încheierii poliției de asigurare), dreptul persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule se exercită împotriva asigurătorului de răspundere civilă auto, în limitele obligației acestuia.

În același sens, potrivit art. 1391 alin. 2 Cod civil, instanța poate acorda despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, iar dispozițiile art. 50 din Legea 136/1995 și art. 26 alin. 1 lit. a) din Norma ASF 23/2014, prevăd că asigurătorul RCA acordă despăgubiri pentru deces, inclusiv pentru prejudicii fără caracter patrimonial.

În cauză, în ceea ce privește *daunele materiale*, față de înscrisurile aflate la dosar și de dispozițiile art. 1392 Cod civil și art. 50 pct. 2 lit. a) din Norma ASF 23/2014, acestea se impun a fi acordate la suma pretinsă, de 1.970,20 lei, reprezentând cheltuieli cu slujba de pomenire, aceste despăgubiri fiind cheltuieli în legătură cu îndeplinirea ritualurilor religioase (f.129 și 130).

În ceea ce privește *daunele morale*, conform doctrinei și practicii judiciare, cuantificarea prejudiciului moral se face, prin apreciere, în raport cu consecințele negative suferite pe plan fizic și psihic, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială. Totodată, sumele de bani care se acordă cu titlu de daune morale trebuie să aibă efecte

compensatorii, să poate fi calificate numai ca despăgubiri și nu să se constituie în venituri nejustificate.

În speță, este vorba despre o pagubă nepatrimonială, decurgând din suferința reclamanților determinată de pierderea unei persoane dragi și foarte apropiate, respectiv fiul lor, iar la stabilirea cuantumului daunelor morale, pe lângă durerea ce se poate prezuma ca fiind încercată de către reclamanți, se va avea în vedere jurisprudența instanțelor din raza Curții de Apel Timișoara, traumele de natură psihică (ambii reclamanți fiind diagnosticați cu reacție la doliu, tulburări depresive severe cu evoluție recurentă), gradul de rudenie față de victimă, legătura sufletească concretă dintre aceștia, vârsta reclamanților și a victimei la data decesului (22 ani), faptul că victima a fost unicul copil al reclamanților, precum și depoziția martorului audiat în cauză, care relevă că între reclamanți și fiul lor exista o puternică relație afectivă și de familie, aceștia locuind și gospodărindu-se împreună, iar ca urmare a decesului victimei reclamanții au fost profund afectați în plan psihoafectiv (f.141).

Având în vedere aceste considerente, ținând cont de necesitatea ca daunele morale să reprezinte o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul suferit, dar și de limita ce impune ca acestea să nu devină o modalitate de îmbogățire, instanța apreciază că acordarea unor daune morale în cuantum de câte 50.000 euro pentru fiecare reclamant este de natură a acoperi în mod rezonabil prejudiciul suferit de aceștia.

Cât privește apărările pârâtei, acestea nu pot fi primite. Cheltuielile cu înmormântarea victimei nu au fost pretinse de reclamanți, iar câtă vreme din cuprinsul expertizelor medico-legale de necropsie întocmite în cursul urmăririi penale rezultă că moartea ambilor ocupanți ai autoturismului a fost violentă, având în vedere și viteza mare cu care se deplasa autovehiculul (f.46 și 47), instanța apreciază că victimei pasager nu i se poate imputa vreo culpă concurentă în agravarea propriei vătămări. Pe de altă parte, martorul audiat a arătat că victima avea aplicată centura de siguranță la momentul impactului, împrejurare cunoscută din discuțiile purtate cu șoferul ambulanței care s-a deplasat la locul accidentului (f.141).

Ca urmare, față de cele ce preced și în temeiul textelor de lege menționate, instanța va admite în parte acțiunea precizată și va obliga pe pârâta-asigurător să plătească reclamanților sumele de 1.970,20 lei reprezentând daune materiale și respectiv câte 50.000 euro pentru fiecare reprezentând daune morale, la care, în baza art. 1535 alin. 1 Cod civil, se va adăuga dobânda legală, începând cu data rămânerii definitive a prezentei hotărâri și până la data plății efective, respingând cererea în rest.

În fine, în ceea ce privește cheltuielile de judecată, în baza art. 50 alin. 1 din Legea 136/1995 coroborat cu art. 451-452 Cod procedură civilă, va obliga pârâta-asigurător să plătească reclamanților suma de 2.580 lei cu acest titlu, din care 200 lei taxă judiciară (f.12 și 13) și 2.380 lei onorariu avocațial (f.143), onorariu care nu se impune a fi redus față de activitatea desfășurată de avocat. Simpla acordare a unor despăgubiri la un cuantum mai redus decât cel solicitat nu justifică acordarea parțială și a cheltuielilor de judecată constând în onorariul de avocat, câtă vreme se poate presupune rezonabil că onorariul ar fi fost același indiferent de suma solicitată cu titlu de despăgubiri.

În cauză, întrucât onorariul plătit de reclamanți se înscrie în categoria onorariului obișnuit practicat la nivelul acestei instanțe pentru acest gen de litigii, indiferent de cuantumul sumei solicitate cu titlu de despăgubiri morale, instanța apreciază că se justifică acordarea integrală a onorariului chiar dacă cererea se va admite în parte.